

Nr 16**Laguskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om internationella rättsförhållanden rörande adoption m. m.**

Genom en den 16 april 1971 dagtecknad proposition, nr 113, har Kungl. Maj:t, under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om internationella rättsförhållanden rörande adoption,
- 2) lag om ändring i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till ny lagstiftning om internationella rättsförhållanden rörande adoption. Det väsentliga syftet med förslaget är att undanröja vissa svårigheter som nuvarande lagstiftning medför särskilt vid adoption av utländska barn och att i övrigt åstadkomma en tidsenlig lagstiftning om internationella rättsförhållanden rörande adoption.

Svensk domstol skall enligt förslaget pröva ansökan om adoption, om adoptanten eller adoptanterna har svenskt medborgarskap eller har hemvist i Sverige eller i annat fall om Kungl. Maj:t medgett det. Liksom hittills skall svensk domstol tillämpa svensk lag vid prövning av ansökan om adoption, även om anknytning finns till utlandet. Domstolen skall också ta viss hänsyn till lagen i främmande stat till vilken barnet eller sökanden har anknytning. Det uppställs inte som nu något absolut krav på att adoptionen blir giltig i främmande stat där adoptanten eller adoptivbarnet är medborgare, men adoption skall kunna vägras, om avsevärd olägenhet kan uppstå för barnet på grund av att adoptionen inte blir gällande i den främmande staten.

Den föreslagna lagen innehåller också bestämmelser om när adop-

tioner som har gjorts utomlands blir giltiga här i landet. Huvudregeln är att en adoption som skett i främmande stat där adoptanten eller adoptanterna var medborgare eller hade hemvist skall gälla här i landet. I andra fall kan Kungl. Maj:t godkänna adoption som har skett utomlands. När adoptivbarnet var svensk medborgare eller hade hemvist här, krävs Kungl. Maj:ts godkännande även om adoptanterna var medborgare eller hade hemvist i adoptionslandet.

Lagförslaget reglerar också vissa frågor om rättsverkningar av adoption i internationella förhållanden. När närmare anknytning finns till Sverige men också i en del andra fall behandlas adoptivbarnet som adoptantens eget barn, även om adoptionen har skett utomlands.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1972.

Lagförslagen har följande lydelse:

1 Förslag till

Lag om internationella rättsförhållanden rörande adoption

Härigenom förordnas som följer.

1 § Ansökan om adoption upptages av svensk domstol, om den eller de sökande har svenskt medborgarskap eller har hemvist här i riket eller om Konungen medgivit att ansökningen prövas.

2 § Ansökan om adoption prövas enligt svensk lag.

Avser ansökningen barn under aderton år, skall särskilt beaktas, huruvida sökande eller barnet genom medborgarskap eller hemvist eller på annat sätt har anknytning till främmande stat och det skulle medföra avsevärd olägenhet för barnet, om adoptionen ej blir gällande där.

3 § Beslut om adoption som meddelats i främmande stat gäller här i riket, om den eller de sökande var medborgare eller hade hemvist i den främmande staten när beslutet meddelades samt, i fall då adoptivbarnet var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige, adoptionen godkänts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan även i annat fall förordna, att ett utomlands meddelat beslut om adoption skall gälla här i riket.

4 § När beslut om adoption som meddelats i främmande stat skall gälla här i riket, anses adoptivbarnet som adoptantens barn i äktenskap i fråga om vårdnad, förmynderskap och underhåll.

I fråga om arvsrätt i adoptivförhållanden gäller vad som i allmänhet är föreskrivet om tillämplig lag beträffande rätten till arv, oavsett vilken lag som tillämpats vid adoptionen. Har denna ägt rum här i riket, anses dock adoptivbarnet alltid som adoptantens barn i äktenskap.

I fall då adoptivbarn ej har arvsrätt efter adoptanten kan efter vad som finnes skäligt bestämmas att bidrag till barnets underhåll skall utgå av behållningen i adoptantens dödsbo.

5 § Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer kan meddela föreskrifter om den utredning som skall äga rum i ärende som avses i denna lag.

6 § Beslut om adoption som meddelats i främmande stat får ej tilläggas giltighet i Sverige, om detta skulle vara uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen här i riket.

7 § I den mån det påkallas till uppfyllande av Sveriges förpliktelser enligt avtal med främmande stat kan Konungen meddela föreskrifter som avviker från bestämmelserna i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

Beslut om adoption, som meddelats i främmande stat och vid ikraftträdandet var gällande här i riket, gäller alltjämt.

I fråga om rätt till arv i adoptivförhållande är lagen ej tillämplig, om arvlåtaren avlidit före ikraftträdandet.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption,¹

dels att 6 kap. skall upphöra att gälla,

dels att lagens rubrik och 7 kap. 5 § skall ha nedan angivna lydelse.

Lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap²

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

5 §³

Konungen äger, efter avtal med Danmark, Finland, Island och Norge eller med en eller flera av dessa stater, stadga avvikelser från de i denna lag givna bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps ingående, återgång av äktenskap, äktenskapsskillnad, hemskillnad, förmynderskap för underåriga och omyndigförklarade så ock i övrigt meddela föreskrifter i dessa hänseenden *samt beträffande internationella rättsförhållanden rörande adoption.*

Konungen äger, efter avtal med Danmark, Finland, Island och Norge eller med en eller flera av dessa stater, stadga avvikelser från de i denna lag givna bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskaps ingående, återgång av äktenskap, äktenskapsskillnad, hemskillnad, förmynderskap för underåriga och omyndigförklarade så ock i övrigt meddela föreskrifter i dessa hänseenden.

Efter avtal med annan stat än nu är sagt äger Konungen, med avseende å undersåtar i fördragsslutande stat, stadga avvikelser från de i 4 och 5 kap. meddelade bestämmelserna.

Skall, enligt de i viss främmande stat gällande allmänna reglerna om internationella rättsförhållanden, lagen i den stat, där hemvistet är, äga tillämpning med avseende å omyndighetsförklaring och anordnande av förmynderskap för underårig och omyndigförklarad, äger ock Konungen förordna beträffande undersåtar i den staten, vilka hava hemvist här i riket, att omyndighetsförklaring må ske och förmynderskap anordnas enligt svensk lag, samt i fråga om svenska undersåtar, vilka hava hemvist i den främmande staten, att omyndighetsförklaring må ske och förmynderskap anordnas i den främmande staten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Senaste lydelse av 6 kap. 1949: 384.

² Senaste lydelse 1949: 384.

³ Senaste lydelse 1969: 721.

Utskottet

Utskottet har vid sin behandling av propositionen ej funnit anledning till erinran mot de framlagda lagförslagen och tillstyrker därför att dessa antas.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen 1971: 113 antager de vid propositionen fogade förslagen till

- 1) lag om internationella rättsförhållanden rörande adoption,
- 2) lag om ändring i lagen (1904: 26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, förmynderskap och adoption.

Stockholm den 2 november 1971

På lagutskottets vägnar

DANIEL WIKLUND

Närvarande: herrar Wiklund i Stockholm (fp), Svedberg (s), fröken Anderson i Lerum (s), herrar Hammarberg (s), Börjesson i Falköping (c), fru Åsbrink (s), herrar Winberg (m), Andersson i Södertälje (s), fru Jonäng (c), herrar Israelsson (vpk), Olsson i Timrå (s), Enlund (fp), Söderström (m) och fru Nilsson i Sunne (s).

